

BÖLÜM 3

SÜS BİTKİLERİNİN BESLENMESİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER

- Katı Gübreleme
- Sıvı Gübreleme
- Püskürtme Gübreleme

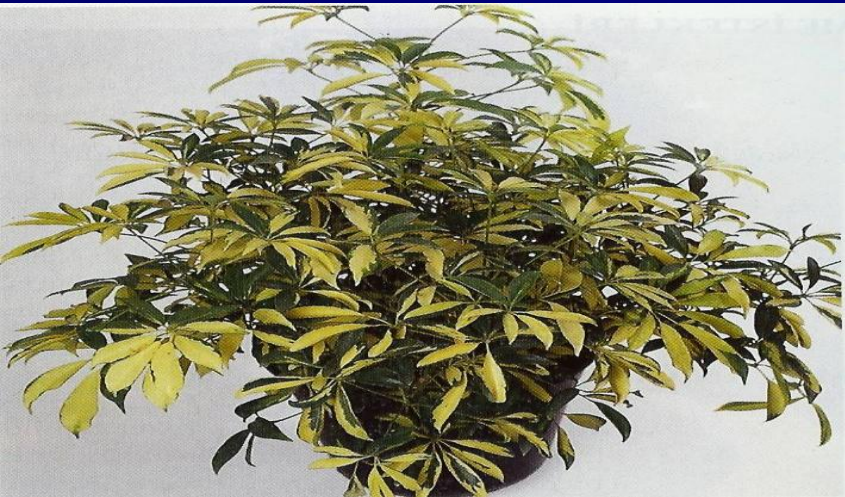
KATI GÜBRELEME

NE ZAMAN ?

NASIL ?

HANGİ BİTKİLERE ?

HANGİ DÜZEYDE ?

KATI GÜBRELEME

Süs bitkilerinin organik ve inorganik karakterli katı gübrelerle gübrenmesi çoğu zaman “**Temel Gübreleme**” özelliği taşır.

Gübrelerin süs bitkilerine katı olarak verilmesi klasik bir yöntemdir ve “**Standart Gübreleme**” veya “**Standart Besleme**” olarak da tanımlanır.

Katı gübreler ile besin maddelerinin çoğunluğu **dikim öncesi dönemde** yetiştirme ortamının **pastörizasyonundan önce** veya **sonra** verilir.

Katı gübreleme yöntemiyle besin maddelerinin i ve dış mekan ss bitkilerine verilmesi çok eskiden beri yapılmakta olan bir uygulamadır.

Bu yöntemle gübreleme yapıldıktan sonra özellikle iç mekan (saksı) ss bitkilerinde **tekrar gübrelemeye gerek duyulabilir.**

Konuya ilişkin yapılan bir araştırmada **Diffenbachia** ve **Codiaeum** için hazırlanan yetiştirme ortamlarına önce katı gübreleme yapılmış, bir süre sonra bitkilere ek gübreleme ile tekrar besin maddeleri verilmiştir (Soyergin vd. 1994)

Çizelge *Diffenbachia camilla* ve *Codiaeum variegatum* için hazırlanan ortam (harç) karışımlarına gübrelerin uygulanma düzeyleri

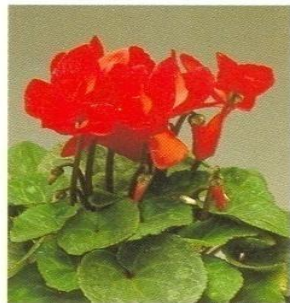
Gübreler	Uygulanan miktar, g/m ³
Amonyum nitrat, % 33 N	900
Triple süper fosfat, % 50 P ₂ O ₅	880
Potasyum sülfat, % 50-53 K ₂ O	480
Tarım kireci (Barkisan)	2800

Cyclamen
'Sonja'

Light and temperature icons, and number 8674.

Cyclamen
'Vuurbaak'

Light and temperature icons, and number 9238.

Cymbidium

Light and temperature icons, and number 9252.

Cymbidium

Light and temperature icons, and number 9758.

Cyperus
alternifolius

Light and temperature icons, and number 9248.

Cyperus
argenteostriatus

Light and temperature icons, and number 9251.

Cyperus
papyrus

Light and temperature icons, and number 9249.

Cyrtomium

Light and temperature icons, and number 9254.

Dahlia
variabilis
hybr.

Light and temperature icons, and number 9250.

Datura

Light and temperature icons, and number 9928.

Davallia

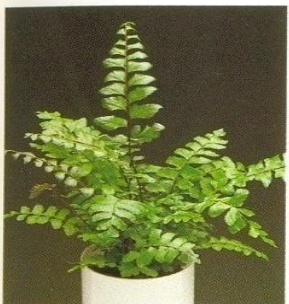
Light and temperature icons, and number 9260.

Dianthus

Light and temperature icons, and number 8142.

Didymochlaena
truncatula

Light and temperature icons, and number 9256.

Dieffenbachia
amoena seguine
'Amoena'

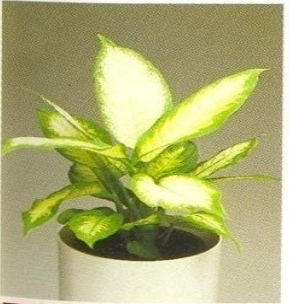
Light and temperature icons, and number 9258.

Dieffenbachia
amoena seguine
'Tropic Snow'

Light and temperature icons, and number 9422.

Dieffenbachia
'Camilla'

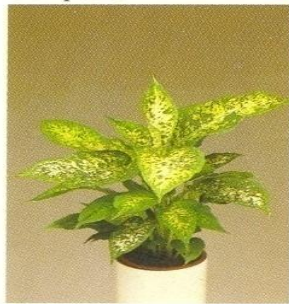
Light and temperature icons, and number 9339.

Dieffenbachia
'Candida'

Light and temperature icons, and number 9933.

Dieffenbachia
'Exotica Perfecta
Compacta'

Light and temperature icons, and number 9282.

Cocos
nucifera

9212

Codiaeum
variegatum
'Aucubaefolia'

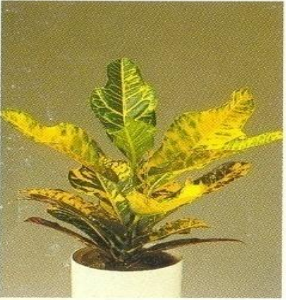
9701

Codiaeum
variegatum
'Bravo'

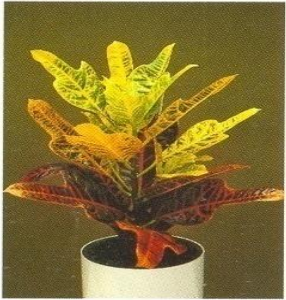
9669

Codiaeum
variegatum
'Europa'

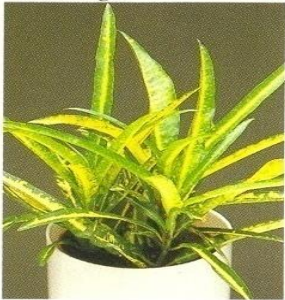
9689

Codiaeum
variegatum
'Excellent'

9681

Codiaeum
variegatum
'Goldfinger'

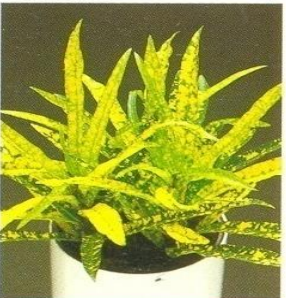
9690

Codiaeum
variegatum
'Gold Moon'

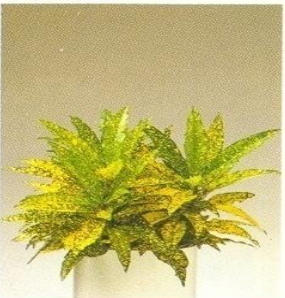
9940

Codiaeum
variegatum
'Gold Star'

9680

Codiaeum
variegatum
'Gold Sun'

8119

Codiaeum
variegatum
'Hollufiana'

9671

Codiaeum
variegatum
'Louise no. 5'

9673

Codiaeum
variegatum
'Mrs. Iceton'

9682

Codiaeum
variegatum
'Nervia'

9679

Codiaeum
variegatum
'Norma'

9672

Codiaeum
variegatum
'Petra'

9703

Codiaeum
variegatum
'Pictum'

9691

Codonanthe
crassifolia

9190

Coffea
arabica

9199

Baccarra gül fidanları ile yapılan denemede ise dış ortamdaki bitkilere N, P ve K kaynağı olarak amonyum sülfat, triple süper fosfat ve potasyum sülfat katı olarak uygulanmıştır. Araştırmada fosfor düzeyi sabit tutularak N ve K'un farklı düzeylerinin gelişim üzerine etkileri incelenmiştir (Moltay vd. 1994 a).

$N_0P_1K_0$

$N_1P_1K_1$

$N_2P_1K_1$

$N_3P_1K_1$

$N_1P_1K_2$

$N_2P_1K_2$

$N_3P_1K_2$

$N_1P_1K_3$

$N_2P_1K_3$

$N_3P_1K_3$

$P_1 = 19 \text{ g/m}^2$

1. ve 2. yıl

Azot dozları= 10, 20, 30 g/m²

Potasyum dozları= 14, 28, 42 g/m²

3. ve 4. yıl

Azot dozları= 16, 32, 48 g/m²

Potasyum dozları= 20, 40, 60 g/m²

İkinci yılda

$N_2P_1K_3$ düzeyi

Dördüncü yılda
önemli

$N_2P_1K_2$ ve $N_2P_1K_3$ düzeyleri

etkiler yapmıştır.

Azot ve Potasyum

Gerek azot gerekse potasyumun dikimden çok önce yetiştirme ortamına katı formda uygulanması genelde önerilmemektedir.

Dikimle birlikte veya dikimden kısa süre sonra önerilen uygulama dozu:

225-335 g Kompoze Gübre (25-0-25) /100 kg toprak veya 100 L materyal

Fosfor ve Kükürt

Süs bitkilerine katı gübrelemeyle fosforun verilmesi için önerilen genel uygulama dozu:

750-1000 g Süper Fosfat/100 kg toprak veya 100 L materyal

250-350 g Triple Süper Fosfat/100 kg toprak veya 100 L materyal

Önerilen gübreler: Süper fosfat (%18-20 P_2O_5)

Triple süper fosfat (%50 P_2O_5)

Azotlu, fosforlu, potasyumlu bazı gübrelerin yapısında kükürt bulunduğundan bu gübreler verilirken aynı zamanda kükürt de verilmiş olmaktadır.

Örneğin süper fosfat gübresi %11 oranında kükürt içermektedir.

Çiçek açan süs bitkileri **gelişmelerinin ilk dönemlerinde fosfora yüksek düzeyde gereksinim duymaktadır.**

Çiçek açmayan süs bitkileri ve **kısa gelişim devreli kesme çiçekler** daha az fosfora gereksinim duyarlar.

Uzun gelişim devreli kesme çiçeklerin fosfora olan gereksinimi **yüksektir** ve değişik devrelerde birkaç kez fosfor verilmesi gerekebilir.

Kalsiyum ve Magnezyum

Hangi amaçlarla ?

Ne kadar ?

Hangi kaynaklardan veriliyor....?

Süs bitkilerine Ca ve Mg gerek **yetiştirme ortamının pH'sını ayarlamak**, gerekse **bitkinin gereksinimi karşılamak** için ilave edilmektedir.

Kalsiyum gereksinimini karşılamak veya ortam pH'sını ayarlamak için önerilen genel uygulama dozu:

500-750 g CaCO_3 /100 kg toprak veya 100 L materyal
(Pastörizasyon Öncesinde)

Önerilen materyaller: Yanmış-sönmüş kireç (CaCO_3)

Dolomitli kireç taşı (Ca-MgCO_3)
(Mermer Tozu)

Jips (CaSO_4)*

MgSO_4 *

*: pH'yı etkilemez

SIVI GÜBRELEME

Süs bitkilerine sürekli ve dengeli bir besleme programının uygulanması söz konusu olduğunda **çoğunlukla sıvı gübreleme** tercih edilmektedir.

Sıvı gübreleme ile besin maddeleri sulama suyuyla veya damla sulamayla **besin çözeltileri** şeklinde verilmektedir.

Sıvı gübreleme ile besin maddeleri **bitki gelişimiyle orantılı olarak** verilebilir, değişen gelişme koşullarına göre yeni düzenlemeler yapılabilir.

Sıvı gübreleme ile bitki besinleri sulama suyuyla verildiğinden, su gereksinimini artıran koşullar **besin maddesi tüketimini ve büyüme oranını** da artırır.

Sıvı gübreleme ile süs bitkilerine genelde **yoğun bir gübreleme programı** uygulanır. Bitki kalitesi bununla ilgili olarak yüksektir.

Sıvı gübreleme ile uygulanan azot ve potasyum düzeyi diğer gübreleme yöntemlerindeki kadar farklı değildir.

Çizelge. Süs bitkilerinin beslenmelerinde stok sıvı gübre çözeltisinin hazırlanmasında kullanılacak kimyasal maddeler

Kimyasal maddeler	Besin maddesi %'si	Tartılacak miktarlar, g kg ⁻¹	
		Karışım I	Karışım II
<u>Kalsiyum nitrat</u>	15 N	<u>434</u>	<u>384</u>
<u>Potasyum nitrat</u>	47 K ₂ O	<u>213</u>	<u>217</u>
<u>Amonyum sülfat</u>	20 N	<u>5</u>	<u>46</u>
Monopotasyum fosfat	52 P ₂ O ₅ -31 K ₂ O	142	144
Magnezyum sülfat	16 MgO	189	192
Demir sülfat	20 Fe	10	10
Boraks	11 B	5	5
Mangan sülfat	25 Mn	2.5	2.5
Çinko sülfat	23 Zn	0.02	0.02
Bakır sülfat	26 Cu	0.02	0.02

Sıvı gübrelemeyle süs bitkilerinin gübrenmesi giderek **yaygınlık** kazanmaktadır.

Katı gübrelerden hazırlanan sıvı gübrelerle veya besin çözeltileriyle süs bitkileri beslenebildiği gibi, çeşitli kimyasal bileşiklerin sulama suyuna (**Fertigasyon**) özellikle de damla sulama suyuna verilmesiyle süs bitkileri etkin bir şekilde beslenebilmektedir.

Sıvı gübreleme ile süs bitkilerinin gübrenmesi daha çok toprağın bulunmadığı yetiştirme ortamlarında (**Topraksız Kültür**) kullanılmaktadır.

Süs bitkilerinin sıvı gübreleme ile beslenmesine ilişkin bir araştırmada değişik N, P, K oranları ve düzeylerinin *Diffenbachia camilla* ve *Codiaeum variegatum* bitkilerinin gelişimi üzerine etkinlikleri incelenmiştir. Ayrıca bitkilere aylık olarak her saksıya 100 ml içinde % 0.05 Fe, % 0.05 Mn, % 0.05 Zn, % 0.025 Cu, % 0.025 B ve % 0.01 Mo düzeyinde mikro element uygulaması yapılmıştır (Soyergin vd 1994).

Değerlendirme ölçütleri

Bitki boyu, yaprak ağırlığı, genel görünüm

Diffenbachia için en iyi sonuç: 400 ppm N, 100 ppm P, 300 ppm K ile

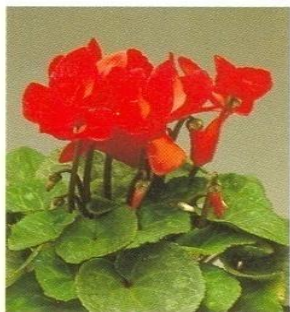
Codiaeum için en iyi sonuç: 300 ppm N, 100 ppm P, 200 ppm K ile elde edilmiştir.

Cyclamen
'Sonja'

8674

Cyclamen
'Vuurbaak'

9238

Cymbidium

9252

Datura

9928

Davallia

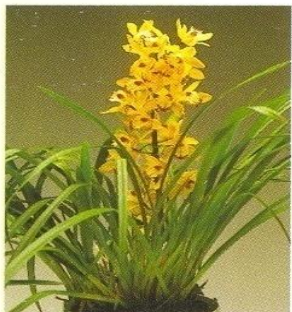
9260

Dianthus

8142

Cymbidium

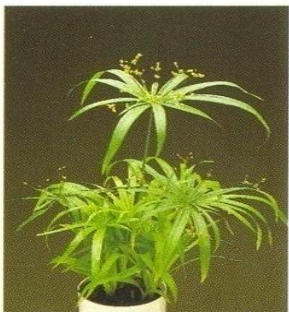
9758

Cyperus
alternifolius

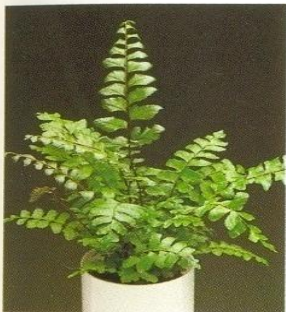
9248

Cyperus
argenteostriatus

9251

Didymochlaena
truncatula

9256

Dieffenbachia
amoena seguine
'Amoena'

9258

Dieffenbachia
amoena seguine
'Tropic Snow'

9422

Cyperus
papyrus

9249

Cyrtomium

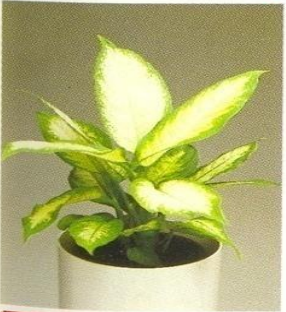
9254

Dahlia
variabilis
hydr.

9250

Dieffenbachia
'Camilla'

9339

Dieffenbachia
'Candida'

9933

Dieffenbachia
'Exotica Perfecta
Compacta'

9282

Cocos
nucifera

9212

Codiaeum
variegatum
'Aucubaefolia'

9701

Codiaeum
variegatum
'Bravo'

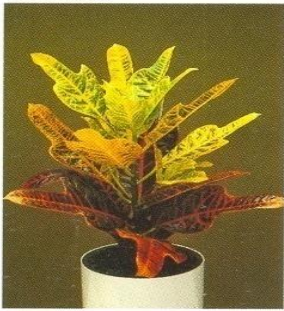
9669

Codiaeum
variegatum
'Europa'

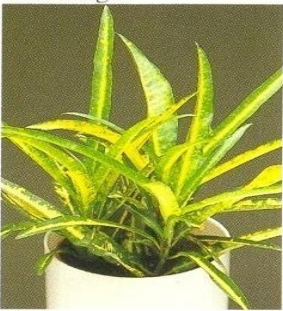
9689

Codiaeum
variegatum
'Excellent'

9681

Codiaeum
variegatum
'Goldfinger'

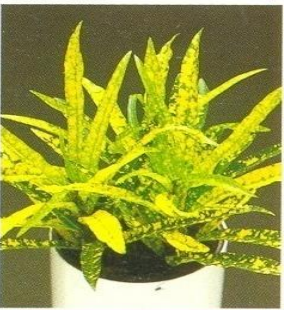
9690

Codiaeum
variegatum
'Gold Moon'

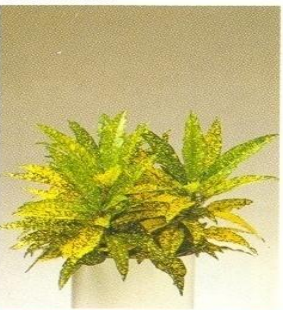
9940

Codiaeum
variegatum
'Gold Star'

9680

Codiaeum
variegatum
'Gold Sun'

8119

Codiaeum
variegatum
'Hollufiana'

9671

Codiaeum
variegatum
'Louise no. 5'

9673

Codiaeum
variegatum
'Mrs. Iceton'

9682

Codiaeum
variegatum
'Nervia'

9679

Codiaeum
variegatum
'Norma'

9672

Codiaeum
variegatum
'Petra'

9703

Codiaeum
variegatum
'Pictum'

9691

Codonanthe
crassifolia

9190

Coffea
arabica

9199

Gerbera jamesonii ile yapılan bir diğer çalışmada üre, potasyum nitrat ve monoamonyum fosfat gübrelerinden değişik N, P, K düzeyleri uygulanarak gelişim üzerine etkileri araştırılmıştır (Moltay vd. 1994 b).

Çizelge. Gerbera jamesonii'ye sıvı gübrelemeyle uygulanan N, P ve K düzeyleri

Uygulamalar	N, ppm	P, ppm	K, ppm
1	200	100	200
2	200	100	100
3	100	100	200
<u>4*</u>	<u>300</u>	<u>150</u>	<u>200</u>
5	200	150	300
6	300	150	300
7	400	200	300
8	300	200	400
9	400	200	400

Kardeşlenme, sap uzunluğu, taze iek ağırlığı, iek sapı ve iek çapı yönünden En iyi sonuçlar yönünden sıralama 4>1>7 şeklinde bulunmuştur

Gerbera

9687

Glechoma hederacea 'Variegata'

9677

Gloriosa superbe

9320

Guzmania 'Claudine'

9446

Guzmania 'Empire'

9517

Guzmania 'Grand Prix'

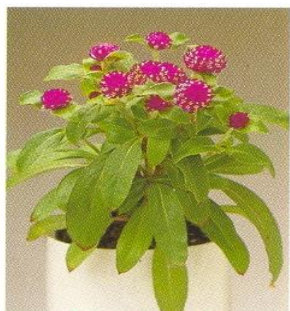
9328

Gloxinia latifolia

9801

Gomphrena

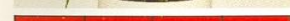
9321

Grevillea robusta

9322

Guzmania 'Marlebeca'

9330

Guzmania 'Mini Exodus'

9342

Guzmania 'Minor'

9326

Guzmania 'Amaranth'

9562

Guzmania dissitiflora

9563

Guzmania 'Cherry'

9501

Guzmania 'Remembrance'

9564

Guzmania sanguinea

9327

Guzmania wittmackii

9984

Kütük et al. (1998) tarafından yapılan çalışmada *Codiaeum variegatum* bitkisi gelişim dönemi boyunca besin çözeltisi uygulanarak yetiştirilmiştir. Uygulanan besin çözeltisiyle bitkilerde etkin bir gelişim sağlandığı, ancak bitkiler arasında yine de gelişim yönünden bazı farklılıkların olduğu ve bunun asıl nedeninin kullanılan değişik yetiştirme ortamları olduğu bildirilmiştir.

Çizelge. *Codiaeum variegatum* “Petra” bitkisine çözelti şeklinde uygulanan besin maddesi düzeyleri

Bitki besinleri	Uygulama düzeyleri, ppm
N	300
P	100
K	200
Fe	5
Zn	5
Mn	5
B	2.5
Mo	1

Günümüzde topraksız kültürde süs bitkilerinin yetiştirilmesinde kullanılmak üzere önerilen besin çözeltilerinin daha çok anyonlar ile kationlar arasındaki dengenin korunumu ilkesine göre hazırlandığı görülmektedir.

Gerek kesme çiçek, gerekse saksı bitkisi olarak yetiştirilecek süs bitkilerinin peat, perlit, kaya yünü gibi ortamlarda yetiştirilmesi için önerilen besin çözeltileri anyonların ve kationların çözelti içindeki miliekivalan (me) cinsinden toplamalarının eşit olması esasına göre hazırlanmaktadır.

Bu tür gübreleme programlarında konsantrasyon birimi olarak makro elementler için miliMol/L (mM/L), mikro elementler için de mikroMol/L (μ M/L) kullanılmaktadır

Çizelge. Değişik süs bitkileri için hazırlanabilecek besin çözeltileri

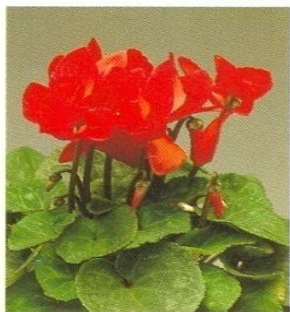
	Cymbidium	Hippeastrum	Gül	Saksı Bitkileri
NO ₃ , mM/L	4.00	13.00	4.30	10.60
H ₂ PO ₄ , mM/L	1.00	1.25	0.50	1.50
SO ₄ , mM/L	2.25	1.25	0.50	1.00
NH ₄ , mM/L	1.25	1.00	0.50	1.10
K, mM/L	3.25	7.50	2.30	5.50
Ca, mM/L	1.625	3.125	1.10	3.00
Mg, mM/L	0.875	1.00	0.40	0.75
Fe, µM/L	8	10	15	20
Mn, µM/L	10	10	5	10
Zn, µM/L	4	5	3	3
B, µM/L	20	30	15	20
Cu, µM/L	0.40	0.50	0.50	0.50
Mo, µM/L	0.40	0.50	0.50	0.50

Cyclamen
'Sonja'

8674

Cyclamen
'Vuurbaak'

9238

Cymbidium

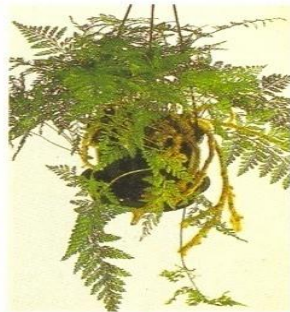
9252

Datura

9928

Davallia

9260

Dianthus

8142

Cymbidium

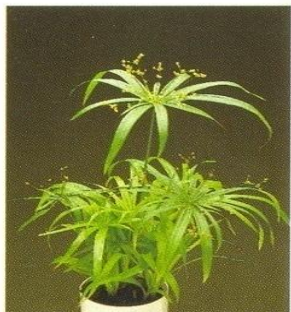
9758

Cyperus
alternifolius

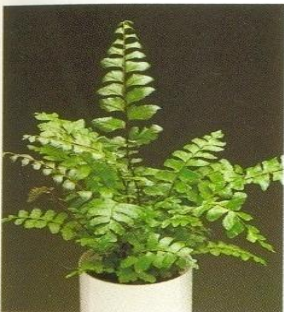
9248

Cyperus
argenteostriatus

9251

Didymochlaena
truncatula

9256

Dieffenbachia
amoena seguine
'Amoena'

9258

Dieffenbachia
amoena seguine
'Tropic Snow'

9422

Cyperus
papyrus

9249

Cyrtomium

9254

Dahlia
variabilis
hydr.

9250

Dieffenbachia
'Camilla'

9339

Dieffenbachia
'Candida'

9933

Dieffenbachia
'Exotica Perfecta
Compacta'

9282

Hibiscus
rosa-sinensis hybr.

9351

Hippeastrum
hybr.
(Amaryllis)

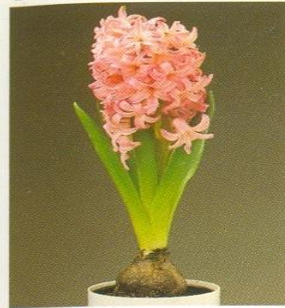
9357

Hippeastrum
hybr.
(Amaryllis)

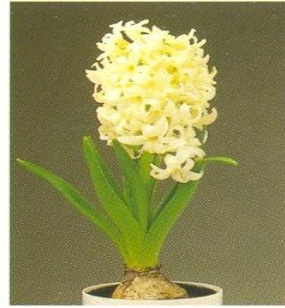
9357

Hyacinthus
orientalis
'Pink Pearl'

8211

Hyacinthus
orientalis
'White Pearl'

8212

Hydrangea
macrophylla

8480

Howea
forsteriana
(Kentia)

9358

Hoya
bella

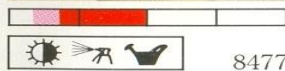
9363

Hoya
bella

9363

Hydrangea
macrophylla
'Teller'

8477

Hypoestes
phyllostagya

9369

Impatiens
'New Guinea' hybr.

8563

Hoya
carnosa

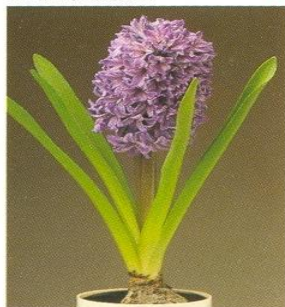
9362

Hoya
multiflora

8204

Hyacinthus
orientalis
'Delfts Blauw'

9815

Impatiens
walleriana hybr.

9371

Impatiens
walleriana hybr.

9371

Ipomoea
purpurea

9372

Süs bitkilerinin gübrenenmesinde anyonlar ve katyonlar arasındaki denge kadar NH_4 ile NO_3 iyonları arasındaki oran da önemlidir.

Konuya ilişkin yapılan bir araştırmada özellikle topraksız ortamda yetiştirilen **Petunia** bitkisinin gelişimi ve kuru ağırlığı üzerine % 50'nin üzerindeki NH_4 oranlarının olumsuz etki yaptığı belirlenmiştir (Tew Schrock and Goldsberry 1982).

Bu konuda yapılan çalışmalar; süs bitkilerinde genel olarak NH_4 ile NO_3 arasındaki oranının % 50'yi geçmemesi gerektiğini, özellikle KIŞ döneminde bu oranın % 25 NH_4 ve % 75 NO_3 şeklinde olmasının daha iyi sonuçlar vereceğini ortaya koymaktadır.

Chrysanthemum, **Geranium** (Sardunya), **Impatiens**, Petunia, Poinsettia (E. pulcherrima), **Saintpaulia** ve **Viburnum** gibi bitkilerde NH_4 **yüksekliğinden** dolayı olası **toksidite** görülebileceği unutulmamalıdır.